

TÜRKAS 2026

İşleyiş

İŞLEYİŞ

Bu kılavuzda yer alan prosedürel kurallar tüm komisyonlar; komisyon başkan ve başkan yardımcıları, delege, delegasyonlar ve sekreteryaya için geçerlidir. Özel bir durum aksini gerektirmedikçe, prosedür komisyon başkanlığı tarafından katiyen uygulanır. Bu kılavuzda yer alan prosedürel kuralların uygulanmasının durdurulmasını gerektiren herhangi bir durum var olduğunda (acil durumlar, sağlıksal aciliyetler vb.), kurallar komisyon başkanı ve komisyon sekreteri tarafından geçici bir süre için feshedilebilir.

Oturum Başlangıcı

Oturumlar, belirtilen saatlerde resmi olarak başlar. Prosedür, komisyon başkanının resmi oturum saatleri içerisinde “Resmi Oturum Başlamıştır” demesiyle başlatılır.

Açılış Yoklaması

Resmi oturumun başlaması ile komisyon başkanı ve komisyon başkan yardımcısı açılış yoklamasını başlatır. Yoklama süresince ülkelerin sadece resmi isimleri (örn. Altay Cumhuriyeti) kullanılır. Yoklama, alfabetik sıraya göre ilerler. Delegeler ve delegasyonlar temsil ettikleri ülkenin ismi seslenince plakartlarını kaldırarak “Mevcut!” şeklinde

seslenerek mevcut olduklarını bildirirler. Komisyon başkanı, seslenilen ülke delege/delegasyonundan "Mevcut!" şeklinde bir seslenme olmaması durumunda ülke ismini 3 (üç) defa tekrarlar, cevap alınmadığı takdirde sıradaki ülke delegesinin yoklamasına geçilir. Ülke listesinin sonuna gelindiğinde açılış yoklaması biter. Komisyon sayısının minimum miktar olarak yarısı sağlandığı halde "Asamble Hitabı" ile prosedüre devam edilir.

Asamble Hitabı

Komisyon başkan/yardımcısının "Asamble hitabı listesine eklenmek isteyen ülkeler lütfen ülke kartlarını şimdi kaldırın." şeklinde seslenmesiyle beraber asamble hitabına minimum 4 (dört) ülkenin delegesi eklenir. Simülasyonun ilk oturumunda açılış konuşmaları alınır ve her ülkenin delegesi sahneye çıkıp konuşmalarını icra eder. Delegeler, konuşma vermek üzere sahneye davet edilir. Komisyon başkanının/yardımcısının "Şimdi kürsüye yaklaşabilirsiniz." demesiyle delegeler kürsüye çıkar. Komisyon başkan/yardımcısının "Süreniz tanımlanmıştır" demesiyle konuşmaya başlanır. Delegeler, kişisel konuşma süresi 1 dakika 30 saniye olmak üzere asamble hitaplarını tamamlarlar. Delegeler, tanımlanan süreden daha az bir süre içerisinde konuşmalarını bitirdikleri takdire komisyon başkanlığı tarafından delegelere "Kalan zamanınızla ne yapmak istersiniz?" şeklinde bir soru yöneltilir. Delegeler için tanınan 5 yöntem vardır: Kendimizi sorulara açmak istiyoruz, kendimizi evet ve hayır sorularına açmak istiyoruz, zamanımızı başka bir ülke delegesine iade etmek istiyoruz, zamanımızı eş delegemize devretmek istiyoruz ve zamanımızı komisyon başkanlığına iade etmek istiyoruz. Belirtilen yöntemlerden biri

uygulandıktan sonra komisyon başkanı veya komisyon başkan yardımcısı delegenin yerine geçmesini talep eder ve delege masasına döner. Simülasyonun ilk günü ve ilk oturumunda asamble hitabı “Açılış Konuşması” adı altında alınır ve her ülkenin konuşma yapması zorunludur.

Talep

Başkanlık, asamble hitabının sonlanması ve bütün delegelerin masalarına yerleşmesi ile komisyona “Komisyonda herhangi bir bilgi talebi var mı?” sorusunu yöneltir. Bilgi talebinde bulunmayı arzulayan delegeler, ülke kartlarını kaldırarak “Bilgi talebi!” şeklinde seslenir ve komisyon başkanlığına sorularını yöneltirler. Komisyon başkanlığı, soruları sırayla alıp cevaplar. Eğer komisyonda herhangi bir bilgi talebi bulunmuyorsa, komisyon önerge alımına geçer. Talep türleri şu şekildedir: Kişisel Ayrıcalık Talebi, Usul Talebi ve Bilgi talebi.

Talep Türleri ve Öncelikleri

Komisyonlarda 3 (üç) adet talep türü vardır ve bunlar aşağıda öncelik sırasına göre açıklanmış ve sıralanmıştır.

Kişisel Ayrıcalık Talebi: Kişisel Ayrıcalık Talebi, bir delegenin, kişisel bir rahatsızlık ya da fiziksel bir zorluk nedeniyle oturuma etkin bir şekilde katılım sağlayamadığı durumlarda başvurabileceği bir talep türüdür. Bu talep, genellikle delegelerin katılımını engelleyen veya onların odaklanmalarını zorlaştıran koşullar için kullanılır. Kişisel ayrıcalık

talebinin amacı, delegeye daha iyi bir çalışma ortamı sağlamaktır. Kişisel ayrıcalık talebi, oylama süresi dışında her zaman alınabilir.

Usul Talebi: Bir delegenin, oturum esnasında usul kurallarının gözden kaçırıldığı veya uygulanmadığı durumlarda başvurabileceği bir talep türüdür. Bu talep, yalnızca usul hatalarını düzeltmek amacıyla kullanılır ve konunun tartışılması için değil, sadece prosedürle ilgili hataların giderilmesi içindir. Usul Talebi, deklarasyon oylaması dışında her zaman talep edilebilir.

Bilgi Talebi: Bilgi Talebi, bir delegenin tartışma sırasında başkanlığa veya konuşmacıya bir soru sormak amacıyla başvurabileceği bir talep türüdür. Bilgi Talebi, daha fazla açıklama almak ya da sürecin anlaşılmasına yardımcı olacak bilgi edinmek için kullanılır. Bu talep, konuşmayı kesmek için kullanılmaz, daha çok tartışmaya yardımcı olmak amacıyla yapılır. Bilgi talebi bir delege konuşma yaparken ve deklarasyon oylaması yapılırken alınmaz.

Önerge

Komisyon başkan/yardımcısının komisyona “Komisyonda herhangi bir önerge var mı?” şeklinde seslenmesiyle komisyon, ülkelerin önergelerine açılır. Komisyona maksimum 3 (üç) tane önerge alınır. Aşağıda belirtilen önerge kurallarına göre önergeler sırasıyla komisyon tarafından onaylanır. Kurallar neticesinde seçilen önergenin kabul edilmesi için oylamaya geçilir. Komisyon başkanı/yardımcısının “Bu önergeyi kabul edenler var mı?” şeklinde seslenmesiyle önergeyi destekleyen ülkeler “Evet!” şeklinde seslenir. “Bu önergeyi reddedenler var mı?” sorusuna

verilen önergeyi reddeden ülkeler “Ret!” şeklinde seslenir. Önergenin sesli olarak reddedilmesi durumunda oturum kart oylamasıyla devam eder. Destekleyenlerin fazla olduğu durumda önergeye geçilir, reddedenlerin fazla olduğu durumda bir sonraki önergenin oylamasına geçilir. Çift delege sistemi uygulanan komisyonlarda her iki delegenin de aynı kararı açıklaması zorunludur. Delegelerin farklı açıklama yapması halinde oylamaya yeniden başlanır.

Oturum Türleri

Delegeler komisyon içerisinde önerge verilirken önergenin hangi tür oturum altında konuşulacağını bildirmek zorundadırlar. Komisyonlarda 3 (üç) tür oturum türleri bulunmaktadır.

İstişare Oturumu: İstişare oturumunda genel müzakereden farklı olarak, belirli bir konuya odaklanmak için yapılan yapılandırılmış bir tartışma oturumudur. Amaç, konunun daha ayrıntılı ele alınmasını sağlamak ve karar alma sürecine katkıda bulunmaktır. Oturum süresi, konuşma süresi ve ele alınacak konu bir delege tarafından önerilir ve komisyon tarafından onaylanarak uygulanır. Diplomatik üslup ve resmiyet korunarak yürütülen bu oturum, komisyonun problemleri ve çözümleri konuşması için verimli bir oturum türüdür.

Kısmi Serbest Oturum: Kısmi Serbest Oturum, genel müzakereden daha esnek, ancak tamamen serbest istişare oturumundan daha yapılandırılmış bir oturum türüdür. Bu oturumda delegeler, belirlenen konu çerçevesinde daha özgür bir şekilde fikir alışverişinde bulunabilir. Amaç, delegelerin etkileşimini artırarak daha aktif bir münazara ortamı

yaratarak konunun derinlemesine ele alınmasını sağlamaktır. Oturum süresi, konuşma formatı ve ele alınacak konu bir delege tarafından önerilir ve komisyon tarafından onaylanarak uygulanır. Diplomatik üslup korunarak yürütülen bu oturum, daha dinamik bir tartışma ortamı sunar. Komisyonlara başkanlık kararınca delegelerin aynı anda konuşmalarına izin verilir ve tartışmacı, kritik bir ortam yaratılır. Çift delege sistemi uygulanan komisyonlarda aynı ülkeden iki delege aynı anda konuşma yapamaz ve bir konuşmacı tartışma öncesi belirlenir.

Serbest İstişare Oturumu: Serbest İstişare Oturumu delegelerin başkanlığın doğrudan yönlendirmesi olmaksızın serbestçe tartışabileceği bir oturum türüdür. Bu oturumda delegeler, belirlenen konu çerçevesinde gruplar oluşturarak fikir alışverişinde bulunabilir ve ortak çözümler geliştirebilir. Resmi tartışma kuralları gevşetildiği için delegeler daha aktif bir şekilde müzakere edebilir ve iş birliği yapabilir. Bu oturum sırasında delegeler, ortak bir metin üzerinde çalışarak deklarasyon hazırlar. Oturum süresi ve ana amacı bir delege tarafından önerilir ve komisyon tarafından onaylanarak uygulanır. Serbest istişare oturumu, özellikle ortak karar alma süreçlerini hızlandırmak ve komisyonun deklarasyonunu şekillendirmek açısından önemli bir oturumdur. Serbest istişare oturumunda konuşulan ve alınan kararların deklarasyona dahil edilebilmesi için aynı başlıkların istişare oturumunda veya kısmi serbest oturumda bahsedilmesi gerekir.

Oturum Öncelik Sırası

Asamble hitapları komisyona sunulduktan sonra komisyon önergelerle sürece devam eder. Komisyonun nizami bir şekilde işlevini yerine getirebilmesi için oturum öncelik sırası belirlenmiştir.

- Asamble hitabından sonra ilk oturum olarak serbest istişare oturumu alınamaz.
- Serbest istişare oturumuna başlanması için komisyon tarafından bir istişare oturumu bitirmek zorundadır.
- Kısmi istişare oturumu ve istişare oturumu arasında bir öncelik sıralaması yoktur.
- Kısmi serbest istişare oturumu alınması için bir gereklilik yoktur lakin asamble hitabından sonra komisyonun istişare oturumu ile devam etmesi tavsiye edilir.
- Oturumların sonlandırılması için kararlaştırılmış sürenin bitmesine gerek yoktur, delegeler genel sürenin yarısı tamamlandıktan sonra oturumu sonlandırmak için bir önerge sunabilir veya başkanlık insiyatifi ile aktif olan oturum sonlandırılabilir.

Mesaj Kağıdı

Mesaj kâğıdı, Komisyon oturumlarında delegelerin birbirleriyle veya başkanlık ile yazılı olarak iletişim kurmasını sağlayan bir yöntemdir. Delegeler, müzakereler sırasında söz almadan fikir alışverişinde bulunmak, ülkelerle koordinasyon sağlamak veya belirli bir konuda görüş alışverişi yapmak için mesaj kâğıdı kullanabilir. Mesajlar, mesaj kâğıdına yazılarak idari asistan aracılığıyla iletilir. Başkanlık ve idari asistanlar mesajları denetleyebilir ve yalnızca diplomatik içeriğe sahip olanları iletilmesine izin verir. Genellikle müzakereler, ortak deklarasyon çalışmaları veya stratejik iş birlikleri hakkında

yazılır. Bazı oturumlarda, kriz anlarında veya belirli prosedürler kapsamında başkanlık insiyatifine bağılı olarak mesaj kâğıdı kullanımı sınırlandırılabilir. Acil toplantı çağrısı mesaj kağıdı aracılığıyla başkanlığa temsil edilir ve başkanlık uygun gördüğü takdirde yollayan ülkenin delegeleri komisyon dışına bir idari asistan ile çıkar.

Acil Toplantı Çağrısı

Acil toplantı çağrısı, çift delege sistemi ve kabine sistemi olan komisyonlarda uygulanan bir sistemdir. Belirli bir kriz, konu veya fikir alışverişi hakkında hızlı karar almak veya araştırma yapmak isteyen delegeler tarafından belirli bir gerekçe ile mesaj kağıdı aracılığıyla başkanlığa sunulur ve başkanlığın uygun görmesi halinde çağrıyı yapan ülkenin delegeleri bir idari asistan ile komisyon dışına maksimum 5 (beş) dakika olacak şekilde alınır. Acil toplantı çağrısı her genel oturumda maksimum 2 (iki) kez alınabilir. Acil toplantı çağrısı sürecinde delegeler idari asistan gözetimi altında olacaktır ve çağrının belirtilen amaçlar dışında kullanılması halinde idari asistan delegelere müdahale edecektir.

Çift Delege Sistemi

Çift delege sistemi, bir ülkenin iki delege tarafından temsil edildiği bir asamble formatıdır. Delegeler, ülkenin resmi duruşunu birlikte savunur ve tartışmalarda iş birliği içinde hareket eder. Bu sistem,

bireysel delegelelikten farklı olarak karar alma sürecini paylaşma, görev dağılımı yapma ve daha etkili diplomasi yürütme imkânı sağlar. Bu sistemde delegeler birbirlerini tamamlayacak şekilde görev paylaşımı yapar. Örneğin, bir delege konuşmasını yaparken, diğer delege detaylı notlar alıp strateji geliştirebilir. Müzakereler sırasında biri mesaj kâğıtları aracılığıyla diğer delegelerle iletişimi yürütürken, diğeri tartışmalara aktif olarak katılabilir. Oylama süreçlerinde veya karar alınırken biri prosedürel konulara odaklanırken diğeri deklarasyon taslaklarının hazırlanmasında aktif rol oynayabilir. Böylece delegeler, tek başına hareket eden delegelere kıyasla daha organize ve etkili bir şekilde çalışabilir. Bu sistemin en büyük farkı, bireysel delegelelikte tüm sorumluluk tek kişiye aitken, çift delegelelikte görevlerin paylaşılabilmesidir. Bu durum, delegelerin hem tartışmalara aktif katılımını artırır hem de stratejik karar alma süreçlerini hızlandırır. Ayrıca, bir delegenin hata yapması veya anlık bir eksiklik yaşaması durumunda diğeri onu destekleyerek ülkenin tutumunun tutarlı kalmasını sağlar. Yeni başlayan delegeler için çift delege sistemi, deneyimli bir partnerden öğrenme fırsatı sunduğu için iyi bir eğitim alanı oluşturabilir. Çift delege sisteminin uygulanabilmesi için belirli kurallar vardır.

- Delegeler kendi aralarındaki konuşmaları resmi ve diplomatik bir dille yürütmelidir.
- İrkçı söylem, küfür, aşağılayıcı sözler, siyasi semboller ve küçümseyici ifadelerin kullanılması kesinlikle yasaktır.
- Komisyon başlığı ve taslakları dışında bir konu konuşulamaz

- Delegeler arasındaki konuşmalar sadece diğer delegenin duyabileceği şekilde olmalıdır ve o anda konuşma yapan delegeyi veya başka ülkelerin delegelerini rahatsız etmemelidir.
- Bir delege, başka bir delege konuşurken onun sözünü kesmemelidir. Her delege sırasıyla söz almalı ve partnerine saygı gösterilmelidir.
- Komisyon sırasında cep telefonları veya diğer teknolojik cihazlar yalnızca başkanlık izniyle kullanılabilir. Bu cihazlar yalnızca gerekli durumlarda kullanılmalı, herhangi bir şekilde tartışmalara müdahale etmemelidir.
- İki delege arasında konuşma yapılırken, idari asistan delegeleri uyarabilir ve onları dinleyebilir.

Çift delege sisteminin uygulanacağı komisyonlar aşağıda belirtilmiştir:

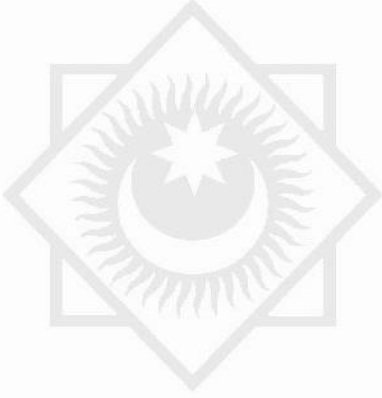
- Savunma Sanayi ve Teknoloji Komisyonu

Deklarasyonun Oylanması ve Tanıtılması

Deklarasyonun oylanması ve tanıtılması komisyonun yerine getirmesi gereken son görevidir. Deklarasyon yazımı tamamlandıktan sonra komisyon sekreteri tarafından genel sekreteryaya yollanır ve sekreteryanın onaylaması halinde deklarasyon oylanabilir duruma gelir. Deklarasyonun yayınlanabilmesi için komisyonda bulunan ülkelerin minimum yarısı tarafından deklarasyonun kabul edilmesi gerekmektedir.

Deklarasyon sekreteryadan onay aldıktan sonra ilk olarak komisyona tanıtılması için bir önerge sunulur ve oylanır. Kabul edilmesi haline komisyon tarafından belirlenen bir ülke delegesi tarafından sahnede tüm komisyona sunulur ve tanıtım yapıldıktan sonra oylama sürecine geçilir. Başkanlık her ülkeye "Sayın ... delegesi bu deklarasyonun yayınlanmasını kabul ediyor musunuz" sorusunu sorar ve delegelerin evet, taleplerle evet, hayır ve taleplerle hayır cevaplarını verme hakları vardır. Çift delegeli sistem ve kabine sistemi uygulanan komisyonlarda ülke kararının kesin olabilmesi için komisyona oylama öncesi 5 (beş) dakikalık bir karar alma süresi tanınır ve ülkeler daimi kararlarını belirler ve oylaması sırasında kararı açıklayacak delegelerin seçimi yapılır. Oylama süreci bittikten sonra taleplerle evet ve taleplerle hayır kararı veren ülkeler kürsüde gerekçelerini belirtirler. Oylamanın bitmesi ve konuşmaların alınması sonucunda komisyona genel oturumu bitirmek için bir önerge verilir ve komisyona son verilir.

SON

TÜRKAS
TÜRK DEVLETLERİ ASAMBLESİ SİMÜLASYONU